

آموزش مجازی (فرصت‌ها و چالش‌ها)

مؤلفان:

رضاعبدلی

(کارشناس ارشد روانشناسی، فرهنگی شاغل در آموزش و پرورش استان
آذربایجان شرقی شهرستان مهران و مدرس مدعو دانشگاه پیام نور استان اردبیل)

محمدحاجی پور

(دانشجوی دانشگاه فرهنگیان استان آذربایجان شرقی معلم)

رباب حاجی پور

(کارشناس حقوق و علوم تربیتی)

سرشناسه	: عبدلی، رضا، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزش مجازی (فرصت‌ها و چالش‌ها) / مؤلفان: رضا عبدلی، محمد حاجی پور، رباب حاجی پور.
مشخصات نشر	: اردبیل: نشر نایاب، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهری	: ۹۸ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۲-۲۰۹-۹-۹۷۸-۶۲۲-۲۰۲-۲۰۹-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه، ص [۹۷] - ۹۸
موضوع	: آموزش از راه دور
موضوع	: Distance education
موضوع	: واقعیت مجازی در آموزش و پرورش
موضوع	: Virtual reality in education
موضوع	: آموزش از راه دور -- ایران
موضوع	: Distance education -- Iran
موضوع	: واقعیت مجازی در آموزش و پرورش -- ایران
موضوع	: Virtual reality in education -- Iran
شناخته افزوده	: ۱۳۷۹-حاجی پور، محمد.
شناخته افزوده	: ۱۳۷۶-حاجی پور، رباب.
رده بندی کنگره	: ۳۷۵-۷۴
رده بندی دیویی	: ۷۴۱/۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۴۰۰۳۲۸

آموزش مجازی (فرصت‌ها و چالش‌ها)

مؤلفان: رضا عبدلی، محمد حاجی پور، رباب حاجی پور

ناظر فنی: جعفر حسینی‌فر

طراح و صفحه آرا: مینا معرفت

قطع و تیراژ: وزیری - ۱۰۰۰

ISBN: 978-622-202-209-9

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات نایاب

نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۲-۲۰۹-۹-۹۷۸-۶۲۲-۲۰۲-۲۰۹-۹

چاپ و صحافی: افق

هرگونه چاپ و تکثیر (اعم از زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری و تهیه CD) از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است و متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

تماس با انتشارات: ۰۴۵۳۳۸۴۲۹۴۱-۰۹۱۴۷۴۱۵۶۶۴

www.nayabpress.ir

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۲	آموزش مجازی
۵	هدف‌های آموزش مجازی
۵	تاریخچه آموزش مجازی
۷	مسائل شایع در آموزش مجازی
۷	زمینه‌های آموزش مجازی
۹	دسته‌بندی انواع آموزش مجازی
۱۰	مزیت‌های آموزش مجازی
۱۱	آموزش مجازی و پیوند خانه
۱۴	راهکارهای استفاده از آموزش مجازی
۱۵	آموزش مجازی و دنیای کنونی
۱۷	تعلیم و تربیت در فضای مجازی
۱۹	فناوری اطلاعات و تعلیم و تربیت
۲۰	تأثیر فضای مجازی بر خانواده‌ها
۲۲	بحران هویت و اختلال در شکل‌گیری شخصیت
۲۳	تعارض ارزش‌ها
۲۳	شکاف نسل‌ها
۲۵	سوءاستفاده جنسی

۲۵	 انزوای اجتماعی
۲۶	 فرصت‌ها و تهدیدهای فضای مجازی
۳۲	 آموزش مجازی در ایران
۳۵	 مدرسه هوشمند
۳۶	 تعریف مدرسه هوشمند
۳۶	 اهداف مدارس هوشمند
۳۷	 ضرورت مدرسه هوشمند
۳۸	 مدرسه مجازی
۳۹	 ویژگی‌های مدرسه مجازی
۴۲	 پیامدهای روانی حرکتی و عاطفی یادگیری مجازی
۴۵	 عوامل زیربنایی در استقرار نظام آموزشی
۴۶	 مؤلفه‌های راه‌اندازی نظام آموزش مجازی
۴۸	 منابع و امکانات لازم برای استقرار نظام آموزش مجازی
۵۱	 شرایط اجرای محیط‌های یادگیری مجازی
۵۲	 فناوری آموزش، آموزش الکترونیکی و آموزش مجازی
۵۴	 اخلاق و آموزش مجازی
۵۷	 مفهوم‌سازی اخلاق آموزش مجازی
۵۸	 خلاقیت دانش‌آموزان و آموزش مجازی
۶۷	 ارزشیابی در آموزش مجازی
۶۹	 ارزشیابی در محیط مجازی
۷۰	 اصول و روش‌های ارزشیابی مجازی
۷۳	 سنجش از طریق هم‌گروهی‌ها
۷۴	 پروژه

۷۵	انواع ارزشیابی در آموزش مجازی
۷۷	مزایای ارزشیابی مستمر
۷۷	آموزش مجازی در مدارس روستایی و عشایری
۸۳	مزایای آموزش مجازی
۸۳	شبکه اجتماعی دانش‌آموزی (شاد) تحولی نوپا در آموزش
۸۷	آموزش مجازی از طریق تلفن همراه
۸۹	جایگاه رسانه‌های اجتماعی در آموزش مجازی
۹۱	نقش و وظایف معلم در محیط مجازی
۹۲	مدیریت و رهبری بحث‌ها
۹۳	ارائه محتوا و مفاهیم مهم درس
۹۴	مشکلات در آموزش مجازی و راه حل آن
۹۷	منابع و مآخذ

مقدمه:

دنیای قرن بیست و یکم دنیای فناوری اطلاعات و ارتباطات است و دنیای شتابندگی تاریخ به لحاظ تغییرات و تکررات شتاب‌آمیز علمی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی شده است. به عبارتی دیگر، امروز فناوری ارتباطات فراگیر شده و جهان را دگرگون ساخته است. در واقع امروزه نقش فناوری‌های نو در زندگی اجتماعی و در عرصه‌های مختلف زندگی بشری انکارناپذیر بوده و در برنامه‌ریزی توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جایگاه ویژه‌ای به فناوری اطلاعات ارتباطات داده می‌شود. با ظهور فناوری‌های جدید در زمینه اطلاعات و ارتباطات بسیاری از مشکلات ارتباطی و اطلاعاتی هموار گشته و راه‌های رسیدن به اخبار و اطلاعات در کوتاه‌ترین زمان آسان شده است. فضای مجازی در کنار کارهای مثبت به همان نسبت نیز می‌تواند معبر مسائل و مشکلات برای استفاده‌کنندگان این ابزارها باشد. در اینجا مهم‌ترین قشری که از این پدیده تأثیر می‌پذیرد، قشر دانش‌آموزان است. در واقع دانش‌آموزان به علت شرایط خاص سنی و روان‌شناختی می‌توانند اصلی‌ترین قربانیان خطرهای فضای مجازی به حساب آیند. از فضای مجازی و اینترنت استفاده‌های فراوانی می‌شود که آموزش مجازی یکی از این موارد می‌باشد. در واقع آموزش مجازی که تاریخچه آن به روانشناس آمریکایی بی اف اسکینر برمی‌گردد، می‌توان گفت آموزش تجربه‌ای است مبتنی بر یادگیری که به منظور ایجاد تغییرات نسبتاً ماندگار در فرد صورت می‌گیرد. یادگیری، به عنوان یکی از نیازمندی‌های اساسی انسان تحت تأثیر روش‌های نوین ناشی از کاربرد فناوری اطلاعات قرار

گرفته است. آموزش مجازی یکی از محصولات فناوری اطلاعات و ارتباطات است. در این روش آموزش‌های مورد نظر در مکانی مشخص ارائه و سپس با بهره‌برداری از روش‌های انتقال هم‌زمان یا ناهم‌زمان به مکانی دیگر منتقل می‌شود. آموزش مجازی در حال حاضر نیز به دلیل ویروس کرونا که مدارس در سراسر دنیا به تعطیلی کشانده است اهمیت خاصی پیدا کرده است. در واقع آموزش در سراسر دنیا در حال حاضر بیشتر به صورت مجازی انجام می‌شود به همین خاطر مؤلف نیز در این کتاب آموزش مجازی را مورد بحث و بررسی قرار داده است که امیدوار است مفید واقع گردد. (احمدوند و همکاران، ۱۳۹۹)

آموزش مجازی:

آموزش مجازی نوعی برنامه آموزشی است که کلاس درس مجازی و بعضی وقت‌ها به آن آموزش متصل یا آموزش برخط نیز می‌گویند. با توجه به تکنولوژی پیشرفته کامپیوتری، مودم‌ها و اینترنت اکنون کاملاً میسر است که یادگیرنده پشت یک پایانه کامپیوتر، کیلومترها به دور از معلم یا منبع اطلاعاتی بنشیند و به کمک صفحه کلید کامپیوتر با یک معلم واقعی یا مواد برنامه‌ای به کنش متقابل بپردازد. در سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش کشورمان نیز بر ارتقای کیفیت فرآیند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین تأکید شده است. در سند تحول بنیادین آمده است:

- توسعه ضریب نفوذ شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات (اینترنت) در مدارس با اولویت پر کردن شکاف دیجیتالی بین مناطق آموزشی و ایجاد سازوکار مناسب برای بهره‌برداری بهینه و هوشمندانه توسط مربیان و دانش‌آموزان در چارچوب نظام معیار اسلامی.

- تولید و به کارگیری محتوای الکترونیکی متناسب با نیاز دانش‌آموزان و مدارس با مشارکت بخش دولتی و غیردولتی و الکترونیکی کردن محتوای کتاب‌های درسی براساس برنامه درسی ملی (با تأکید بر استفاده از ظرفیت چندرسانه‌ای) تا پایان برنامه پنجم توسعه.

- اصلاح و به‌روزروسی روش‌های تعلیم و تربیت با تأکید بر روش‌های فعال، گروهی و خلاق با توجه به نقش الگوی معلمان.

- گسترش بهره‌برداری از ظرفیت‌های آموزش‌های غیرمجازی و حضوری در برنامه آموزشی و تربیتی معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌های ایرانی در خارج از کشور براساس نظام معیار اسلامی و با رعایت اصول تربیتی از طریق شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات.

در واقع می‌توان گفت آموزش مجازی، شیوه‌ای برای طراحی، تدوین، ارائه و ارزشیابی آموزشی است که از قابلیت‌ها و امکانات الکترونیکی برای کمک به یادگیری بهره می‌گیرد. بسیاری از کارشناسان می‌گویند آموزش مجازی روش آموزشی است که از زمان پیدایش اینترنت و گسترش فناوری و استفاده قابلیت‌های آن ایجاد گردیده است و در حقیقت تکامل یافته شیوه آموزش از راه دور و برطرف کننده نیازهای انسان‌های کاوشگر و خواهان یادگیری است. خصوصاً اینکه این روش وابستگی به زمان و مکان را کم می‌کند.